

Жалпы білім беретін пәндер бойынша 9-11 (12) сынып оқушыларына
арналған Республикалық олимпиаданың аудандық кезеңі

Районный этап Республиканской олимпиады для учащихся 9-11 (12)
классов по общеобразовательным предметам

Қатысушылардың жұмыстарын шифрлауға арналған титул парағы
Титульный лист для шифрования работ участников

Шифр: Т-10-10
(бақылаушы толтырады)
(заполняет наблюдатель)

Пән (предмет): История Казахстана

Облыс/қала (область/город): Ақмола облысы

Аудан (район): Бұландық

Тегі (Фамилия): Бүлекбаева

Аты (Имя): Маша

Мектеп (Школа): Шұбаралық орта мектебі

Сынып (Класс): 10

Оқыту тілі (Язык обучения): қазақ

1. На территории современной Казахстана было распространено кочевое скотоводство, для которого в древности люди у кочевников было свое понятие куда они кочевали со своим имуществом и скотом. Преимущественно они разводили крупно рогатый скот, так как тем самым, например лошади служили и транспортом и пиццей, благодаря этому было не только мясо, но и войлок из которого шили одежду, обшивали юрты, чтобы холода не проходили внутрь. Крупно-рогатый скот даже зимой мог копать корм найти пропитание за счет медоносных, поэтому кочевники и разводили именно их. Как же богатство определялось по численности скота, чем больше скота тем ты богаче. Поэтому в то время богатissimi люди считались те у кого было больше скота, что уже показывает какую значительную роль играл скот у кочевых народов.

3. Все деления на акиуйек и карауийек, к акиуйек относимы ханы, султаны, к карауийек относятся, то есть бапшыры, дее. Ханы исполняли судебную функцию, законодательную, избирались в ханы только чингизиды, те кто мог проследить своей родовой линии чингизиды были торе, они не входят ни в один туз и считается, что в этом роде только чингизиды. На у султанов ходят, потешников чорона Мухаммеда были оловос привели, наказывать их мог только Хан, они освобождены от физических наказаний.

Билік баспаушымен судейлуге жүргізіледі, негізгі тараптар
дайтты. Билік өзге қарама-қарсы, мұнда. Оны таста
мамы қысқырауға қарама-қарсы. Тауарларға деме
лов на оты түзе, көптеген түзе билік өзге терри
тория, билік таста и мамы қарама-қарсы қарама-қарсы
бүкіл баспаушы. Көптеген түзе и рого өзге терри
рия қарама-қарсы, қарама-қарсы айналысқан қарама-қарсы
рого баспаушымен оны қарама-қарсымен о руге
қарама-қарсы.

Жалпы білім беретін пәндер бойынша 9-11 (12) сынып оқушыларына
арналған Республикалық олимпиаданың аудандық кезеңі

Районный этап Республиканской олимпиады для учащихся 9-11 (12)
классов по общеобразовательным предметам

Қатысушылардың жұмыстарын шифрлауға арналған титул парағы
Титульный лист для шифрования работ участников

Шифр: ¹⁰
ТД - 4
(бақылаушы толтырады)
(заполняет наблюдатель)

Пән (предмет): физиктік тәрбиесі

Облыс/қала (область/город): Астана облысы

Аудан (район): Ақжол ауданы

Тегі (Фамилия): Аманжол

Аты (Имя): Еркін

Мектеп (Школа): ОШ 2 жаны білім беретін мектебі

Сынып (Класс): 10-сынып

Оқыту тілі (Язык обучения): қазақ тілінде

7- сұрақ

Қазақтар XIV-XV ғасырларда мал шаруашылығымен және егін шаруашылығымен айналысты. Бұдан дейін егін шаруашылығы бәлкі тек көптегі мал шаруашылығымен айналысты. Егін шаруашылығымен қазақтар ХСРО басынымыз бастамасынан кейін бұрын айналыса бастады. Бұл қалай мүдделі екен деп ойлаймыз тек маған көз ашпайтын қызық егін шаруашылығымен айналысты. Бірақ бұл қазақтардың тілін ділін жойып бәлкі әр ұрпақ үшін бір еңбектің өзіне кіргізді. Солай қазақтар еңбектің өзіне кіргізді. Алғашқы егін шаруашылығын үйренді. Және қазақтардың бірі. Солай бір салар ғана емес екі салар жұмыс істей бастады. ХСРО-қазақтардың 45 млн гектар жер тартып алды және сол жерлерге және сол жерлерге егін өсірудің салды. Қазақ республикасы орнатты. Жеріміз бір республикаға жатады.

2-сұрақ

Экономикалық-экономикалық қатынастар: XIV-XV ғасыр ортасы деңгейде өмір сүрді.
Бұрын қыпшақ ханы өзін отырығын біріккенде тұрақтан ұйықты. Бұрын тек мал
шыраушылығымен айналысқан қайың сал жерлерге үдеріс көше беретін.
Олар жылдың төрт мезгілінде төрт түрлі жерлерге қоныс тұрған, қыст қыстауға,
жазда жайлауға, күзде күздеуке, көктемде көкке осындай төрт жерге. Қыстар бірінен
үйренісіп кетуде ұяңдықтар тұрғанды. Олар үйренісіп балық ота-балық мал жайлау естеріне
қайтасып қайта. Ал ұзын өте келе оған үйренісіп кетті. ~~Қыпшақ~~ (Ахмет Байтұрсынұлы;
Міржазир Дулатов секілді тағы басқа тұрғандар. ХХХХ-жылдары бізді, Ахмет Байтұрсынұлы;
жұрды. Осы сөздер өзін замандары таңымызды жұмыс жасады.)

Т10-4

3-сұрақ

Мемлекеттік және әкімшілік құрылымы:

Сотталық республика ортада. Жаңа Ұйым халықтың жағдайын ойлай бастады. Сонда сол мүмкіндіктер берді. Бұрын өздерінің осы дағдыларын біле білер менсе ~~қоса~~ өзін әкімшілік мемлекет басшылығын жүргізетін бізге, Елшім елеусіз қалмай. Бұрын тегін жұмыс істейтін адамдар арасында ұйымдық жұмыстарға арналды. Бұрынғыдай көп маңыс және жұмыс жоқ өзіне тәжірибе алады. Сондықтан бұрын адамдар ұйымға жұмыс жасап жүргеніне маңыс жасап жүрді. Көптеген адамдар білім алу маңында сауаттылық алуға үшін мектеп университет сағынды және сонда сауаттылық алуға 17,5 млн ақша сауатын ашуға білім алады. Бұрын да көптеген өздерінің көздері ашыла бастады. Көптеген өздерінің білімді деу тұлғалар шықты, олар өмірлерін өздерінің ақыл ету маңында күресті. Халық Байтұрсынұлы; Міржақып Дулатов; және М. Б. тұлғалар адамзат адамдары. ЖОКР-шісі бізге, Халық партиясы құнды және тегін ашыла.

5-сұрақ

Төсейік ымыр жүз жерін зерттей бастады. Ниче атын қысқа қысқа тағы бұра
жер бұйымдарын тапты оны жерінде оңи өзі тиісті пайдалана білді еңбек еткенін
жасады. Ақша өте қымбат болды. Бұрындар елдің жерінде не еткенін білді. Қызыл тіл
Бұрындары жән жерден қызыл жасады. Жерден иже тапқаннан иже жасады.
Бұра елдерге сауда жаны ашты келісім шартқа отырды. Бұра жері ресурстарға өте
бүі болды мекендейік жеріндегі екі элемент білдірілді тек. Бұрындары бұра көздері.
ЖСРО-осын пайдаланды. Ел елдер таура тиісті тапқаннан үшін тапқаннан сауда
жанына иже қы жерге. Осын ақшадан қызыл жасады. Таура тау тапқаннан да
жасады. Осын жері жерімен ЖСРО жерінде дами бастады. ЖСРО-ның саясаты қызыл
осын жерге жетті.

Жалпы білім беретін пәндер бойынша 9-11 (12) сынып оқушыларына
арналған Республикалық олимпиаданың аудандық кезеңі
Районный этап Республиканской олимпиады для учащихся 9-11 (12)
классов по общеобразовательным предметам

Қатысушылардың жұмыстарын шифрлауға арналған титул парағы
Титульный лист для шифрования работ участников

Шифр: 710-7
(бақылаушы толтырады)
(заполняет наблюдатель)

Пән (предмет): Қазақстан тарихы

Облыс/қала (область/город): Ақмола облысы Макинск қаласы

Аудан (район): Бұланды ауданы

Тегі (Фамилия): Алжабай

Аты (Имя): Нұрай

Мектеп (Школа): мектеп-гимназия

Сынып (Класс): 10

Оқыту тілі (Язык обучения): қазақша

Қысушының шешімдерін толтыруға арналған өріс / Поле для заполнения решений участника Парақ / Страница №

Қазағ елінің, біздің ата-бабаларымыз ежелгі уақыттан бастап
экономикалық дамып келеді.

Ең басында XIV-XV ғасырларда батыс пен шығыс елімен
қол жеткен жерлер баста. Бұл іс керуен саудасы мен сауда
айналысына жақсы дамып келеді. Қолданатын жұмыс жасап жатқан
және оның киімі жазары деңгейде болғандықтан, сауда
және осы кезден бастап дами бастады. Қашақ мен қына
саудасымен айналыса қоймай, бір-бірімен жақсы қарым-қатынас
қа да тұра алады.

Сонымен қатар қазақ елінде ең басынан бастап мал шаруашылығы
мен егін шаруашылығы жақсы дамып келеді. Ал басты мәдениеті
және оны қалай үйреніп, мал шаруашылығымен айналысу осыдан
басталады. Қазақ халқы мал арқылы сауда жасап күн көретін.
Егін шаруашылығымен айналысып малды баптап, ашырастырып
тан бұталайтын. Ол ғасырларда теңіз және теңізден деген
үзінділер де пайда болады. Жері ауып отырған бар кісі малды
рақ және кедей адамдарға жұмысқа ала отырып, оларға
бірде-бір тиім ақша бермейтін.

Осыдан соң қашақ және селкеу қоныстар, яғни урбандық
кезеңі басталады. Қалаларда тек дамып қоймай, ауылдарда
да урбандық іске көшті. Бұл қазақстанның экономикасы-
ның дамуына үлес қосады.

келесіде: "Мемлекеттердің әкімшілік құрылымы". Ең соң кезде
үш жүзге: Үш жүз, Орта жүз, кіші жүз сияқты үшке бөлінді.
Әр жүздің өз ханы, бәй және бектері бар. Мәселен: Орта
жүзде Аблай хан; Әйтеке, Қазобек және Төле бәй сияқты бөлінді.
Ең жоғарыда хандар отырды. Ол бәйлер ең үкіметін жүргіз-
ді.

Ең соңғы "Әлеуметтік-экономикалық қатынастар". Қазақстан
даму үшін басқа шекарамен жатқан елдермен келісім
шарт жасап экономикалық деңгейін көтерді. Қазіргі кезден сабақ-
тартып біз әлі дамушы елміз, алда тымсың уағдат бар.

Қазақстан әлі әлемге танылап, экономикасымен елдерді
пай етеді деген үміттемін. Оған әр азамат өз қолын қосуі
қажет, бәрі біздің қолымызда!

Жалпы білім беретін пәндер бойынша 9-11 (12) сынып оқушыларына
арналған Республикалық олимпиаданың аудандық кезеңі
Районный этап Республиканской олимпиады для учащихся 9-11 (12)
классов по общеобразовательным предметам

Қатысушылардың жұмыстарын шифрлауға арналған титул парағы
Титульный лист для шифрования работ участников

Шифр: Т10-3
(бақылаушы толтырады)
(заполняет наблюдатель)

Пән (предмет): Қазақстан тарихы

Облыс/қала (область/город): Ақмола облысы

Аудан (район): Бұланды ауданы

Тегі (Фамилия): Ахметжанова

Аты (Имя): Аяулым

Мектеп (Школа): Қарағанды ауданының ЖОББМ

Сынып (Класс): 10 "А" сынып оқушысы

Оқыту тілі (Язык обучения): Қазақ тілі

Ғатысушының шешімдерін толтыруға арналған өріс / Поле для заполнения решений участника Парақ / Страница №

Қазақстанның XIV-XV ғасырдағы экономика.
Қазақстанның экономикасының ертеден байлам
дамыған. Маруашиның, не болыма сауда, ағуиет-
тік қатнастар, басқа мекендерге қонстарға қа-
ратаратын болау ешқандай саада артта қал-
маған. Мысалы маң маруашиның мен елінің.
Барысшының білетіндей ерте дәуірде біздің ата-
бабаларымыз күндерін осы сааман дамыту ар-
қатын көркен. Тіпті - түік маңда қолға үйре-
тіп қытарған алашын ел - біздің еліміз болған.
Кейіннен Ботай маңда қымет пайда болып, алаш
маңының қолға үйреткен. Осылайша елімізде
маң маруашиның көрініс дамыған. Және бұл
сааман дамыту барысында олар әр мекенге
көшіп-қонот қойыстар маңып шүрді. Себебі әр
шүрді қышыматта әртүрлі болды. Сол себептен
Шығыстан - Батысқа, Батыстан - Шығысқа көшіп,
маңда - маңда, қыста - қыста. Осымен қоса
олар елінің ішкі айналысқан. Бұл арқатын ма-
руашиның одан әрі дамып, басқа елдермен
де қатынас маңай бастаған.
Біздің ата-бабаларымыз бұл екі маруа-
шының маңында дамыған. Олар кейіннен
маңдағы түрлі заттарға мысал, киістерге
тіліп, көрініс елдерге қатып, қарым-қатынас
ағуиет / орнатты. Кейінірек осы қатып ағ-
сада түрлі өнер қысқаларын дамытты.

Әрине, азық-түлік, ақша айналымы ұста алып
кейін ертілгені. Бірақ бұл саясат ұзаққа бар-
мады. Себебі мұндағы бұрынғы өкілдері, қарапайым
жаман шыр-керік, айтпағанда, тартым сия-
бастан. Ең бай мен кедей болып екіге бө-
лінді. Жаман шыр-керік күрт өзгерді. Саясат
олар басқа шыр-керік ұстастанды.

Келіп қалған - Үлкен Кілем (XIV-XV).
XIV-XV ғасырлар арамаңда болып бұл күнде
мол, қазық-ең барлық маған қамтама-
сыз етті. Елімізді айнала қоршаған бұл моңда
сауда-сатпарлық әр-түрлі дамып. Ол арқылы
еліміз көрші елдермен маңай қатнаса орнайы.
Бірақ бұл күнде мол да көпке ұзамай,
дүір-дүір шаруашылық кейін XV ғасырда
өз тарихына күтпе қойды.

Қорытындылай айтсақ XIV-XV ғасырларда
Қазақстан экономикалық шаруашылық көзге болып.
Ол кезде елімізде маман-шаруашылық пен елші-
лік, алып еттің экономикалық қайырымды,
көруен моңда, сауда мен ақша айналымы
маңсап дамыған. Бұл ғасырлар арамаңда
шаруа қазіргі Қазақстанда дамып да үй-
кең үлесіне қосып деп ойлаймын.

Бз шотаридин шотаридин.

Еңбексүйгіш ата-бабам шотаридин,
Сауап кеткен айттың ізі шотаридин.
Ғылым айтып - ескі айттың күні-түні,
Анамның ағдағандық шотаридин.

Дәлелдерің күннің сауса, өнеріңді
Мәзгілі еткен ұлығандық өнеріңді.
Із шотаридин біздің ұран ұран барда
Ғайығандық шотаридин күннің.

Жалпы білім беретін пәндер бойынша 9-11 (12) сынып оқушыларына
арналған Республикалық олимпиаданың аудандық кезеңі

Районный этап Республиканской олимпиады для учащихся 9-11 (12)
классов по общеобразовательным предметам

Қатысушылардың жұмыстарын шифрлауға арналған титул парағы
Титульный лист для шифрования работ участников

Шифр: Т10-9
(бақылаушы толтырады)
(заполняет наблюдатель)

Пән (предмет): Қазақстан тарихы

Облыс/қала (область/город): (Бұланды) Ақмола

Аудан (район): Бұланды

Тегі (Фамилия): Айтенова

Аты (Имя): Аиша

Мектеп (Школа): Айтмаңғы

Сынып (Класс): 10.

Оқыту тілі (Язык обучения): Қазақ тілі

атысушының шешімдерін толтыруға арналған өріс / Поле для заполнения решений участника Парақ / Страница №

Қазаустанның экономикасын XIV-XV ғасырларда орташа болса деп ойлаймын. Біздің ата-бабаларымыз қаншама кең байтақ жерлерде болса да жерімізге басқа да мемлекеттер көз салды. Білсе сотыстардың арасында экономика түрлері болатын. Бірақ Керей мен Жәнібек хандары экономикасын қаншама төмен түсіріп жаса бермеді. Керей мен Жәнібек 1465 жылы хан болды. Керей Қазаустанның біріккен ханы.

Қазаустанның жері кең байтақ болса да тек құнарлы, пайдалы жазбаларға бай. Құнарлы жеріміз ел ел ал кең байтақ жеріміз де көптеп өзіне қарайтынмен айқынсыз болды. Ботай мұдәметінің арасында бізде жолымыз болды. Мамыларға арба артып отырып жерімізге қоныс аударып алушылар болды. Қазаустанның жерінен қоныс жібек жолы жүреді. Қоныс жібек жолы жүйесінің экономикасы қызық қызық болды. Басқа мемлекеттерімен қарны-қарнасы орнатуға көмектесті. Халықтың тек аударып экономикасын жасады. Қоныс жібек жолының арасында біздің пайдалы жазбалар да басқа да елдерге сапалы көмектесті. Қалалар қызықты. Қазақстан хандығы туралы білім көптеп келгендерге болды.

Біздің Қазақстан жеріне көп сотыстар болса да біздің халықтың, жерінің, ата-бабаларымыздың, хандардың арасында Қазаустанның экономикасын төмен болды. Қазақ ханы өзіне қарайтын халық жерімізге қарайтын өз жұмыс жасады. Өз жеріне өзіне қарайтын ала алады, қайта бұл алаңдарға жете алады. Қазіргі заманға келген осындай жері мен жерің отырып. Экономикасыз жасап алады.

Жалпы білім беретін пәндер бойынша 9-11 (12) сынып оқушыларына
арналған Республикалық олимпиаданың аудандық кезеңі
Районный этап Республиканской олимпиады для учащихся 9-11 (12)
классов по общеобразовательным предметам

Қатысушылардың жұмыстарын шифрлауға арналған титул парағы
Титульный лист для шифрования работ участников

Шифр: Т10-5
(бақылаушы толтырады)
(заполняет наблюдатель)

Пән (предмет): Қазақстан тарихы

Облыс/қала (область/город): Маңғыстау қаласы

Аудан (район): Бұланды ауданы

Тегі (Фамилия): Бекенов

Аты (Имя): Ерали

Мектеп (Школа): Мектеп-лицей

Сынып (Класс): 10 "А"

Оқыту тілі (Язык обучения): Қазақ тілі

Әссә

Қазақстанның XIV-XV ғасырлардағы экономикасы.
XV ғасырдың 1-жартысында Шығыс және Орталық Азияда
Қазақстан деген термин пайда болды. Осы кезеңде
1397 жылы Тимур хан Мағанилардан көтеріліс-
пен кейін, аусып-қашып жүрген қыпшақтарды қайта қоныс
бастады. Сол кезде Керей мен Жәнібек қыпшақтар
Мағанистан мемлекетіне Есенбұтадан көмек сұрады. Есенбұта
саяси өміріне Батыс бөлігін берді. Егер батысқа қарай
қашса, солтүстіктегі қазақ шабуыл жасап, көмек-
теседі, деген сөзмен саяси өмір, Керей мен Жәнібек-
ке Шығыс және Орталық Азияны берді. Осы кезеңде пай-
даланып қыпшақтар 1465-66 жылдарда Қазақ хандығын құр-
ды. Бірақ, сол кезеңде XIV-XV ғасырда ашық экономика-
сы қандай болды?

Менің ойымша, бұл кезеңде еңді құрылым мен-
сетті экономика едәуір дамып келеді. Олар өз
ата-бабалары секілді мал шаруашылығымен және елімізбен
айналысты. Нәтижесінде бұл мал шаруашылығы еліміздің
экономикасына тас дәуірінде қалыптаса бастады. Мәселен
мұз ерде кейін Мағани, Бұлақ, тау аңшы секілді
шаруалар көптеп кеткеннен кейін. 3000-2000 жылдарда
Мағани дәуірінде (Мағани тас дәуірі) еліміздік және
мал шаруашылығымен айналыса бастады. Сол кезде ру
қалыптаса бастады. Яғни аңшы және аңшы ру қалыптасады.
Одан бөлек Мағани дәуірінде ең бірінші қалта үйрегі-
мен шаруалар айналыса бастады. Рулық қалыптасуы

Ысушының шешімдерін толтыруға арналған өріс / Поле для заполнения решений участника Парақ / Страница №

кезінде; Ақсауымы түсінігі ұауыптасты, Ақсауымы дегені.
і Бір рудан шығуы ағандар ағасын жұрттағы деген
түсінік. Бұл тілді қазіргі таңда да бар. Ата-бабамыз
негізіне ағасын ұау ақсауымы деген өсімді белгісі.
Енді Қазы хандық тек маң шаруашылығымен таныс,
мында ақсауымы дегенімен батырлар бағды. Намыс
сам кезінде Қазы хандықтың ақсауымы жұрттағы
еу бағында хандардың ақсауымы еңгі ақсауымы.
Оған кейін батыр, Ақсауымы, батырлар мен жұрттағы
еңгі ақсауымы ханды, 1465-жыл Қазы хандық
жұртта Керей мен Жәнібек хандардан кейін, (Жәнібек)
Керейдің баласын жұрттағы таңда ақсауымы, батыр Жәнібек
Ұлы Қасын ақсауымы кезде Қазы хандықтың эконо-
микасы жұрттағы дағды. Ал хандықта хандық саны
1 млн та негізі. Намыс саны 200 мыңға дейін келеді.
Оған бөлек Қасын хандықта ал еңгі таңда
жұрттағы кезде. "Қасын хандық қасын ханды". Ал 5
бөлімнен жұрттағы таңда жұрттағы батырлар. Осы
хандық таңда Қазы хандықтың батырлармен
жұрттағы; жаман экономика дағды. Намыс ұау бір е
не батырлар менменет батыр ақсауымы экономика
керуен сауда нағдыры ұауымы жер етеді. Салардың
еу мағдырымы ал Жәнібек ханды, Бұл сауда намы-
сы "Ұлы" деп атау мағдырымы ал батырлар мен Намыс
қасын жұрттағы ұау керуен ханды. Бұл сауда намы
Б.З.Б 3-2 мыңдағы Намыс Тұрғыстаннан Сыр, Батыс,
Сырт едеріне таңдағы мен кездегі таңдағы

бастау алады. Сонда бұл сауда намында ең бірінші тасымал тауарлар ал лауырып пен педарит еді. Б.з.б 138 жжы Ұстаз императоры Ү-дүңді бастаумен бейнзін егерді білү үшін елші жібереді. Ал елші барып кіндігі теу әрі қазынаң нағду картасын сұрап келетін дегенше 13 жж өтеді. Кезінен XIX ғасырға дейін бұл керуен намы Ұлт Жібек намы деп аталып келеді. Тек XIX ғасырда келсе тапшы саған дүние-көспрадімен еубіліміз автарп Фран (Рихтог) Рихтогден ашады. Сонда бұл керуен намы осы қазынаға дейін атып бастаған. Бұл Ұлт Жібек намының байлығы артып келеді мағду жар қылаар. Тарз, Испиджаб, Баласатун, Туркистан. Керуен намының атына қарасақта ең мағду тауар ал жібек мехем бағды. Жібектің ұшы сапшалуы (Батен) бастан анымен тіпті 10-15 қайта айырбастаған. Жібектен басқа шәуар, ат әбгерлер, шай, ұсау тіпті араб арты мағдарында сауда ашаған. Осы Ұлт Жібек намы әсерінен пиз, дүңді қазындар (өзірің) тасымалдау әсерінен көп халықтар қарапайым картан, пиз өзірің үйрестен. Бұл Ұлт Жібек намында артып келеді егерді экан ашықшының дағдына үйкен оуна етті. (сұлет өнері, Ұлт Жібек намы қазындар дағдымен келеді ал IX-XIII ғасырларда сұлет өнері дағды. Яғни батыс егердені сұлет өнерін шынестан егер үйрен бастады. Осы дүңді Туркистанда сапшан қана Ахмет Исхак келесі, Артыстан баб, Атша Биді (бз) сұлет өнері үйрен баста алады.

xiv-xv ғасырларда Қазақстанның экономикасы дағуына
ең түпкісі бастап кәсіпшілік және мәдениеті.

Мен осы сипатта қарастырмай келе, Қазақстанның
xiv-xv ғасырларда экономикасы дағуына бастап кәсіпшілік
Қазақ хандығының құрылуына жергі. Мәселен Қазақ хандығы
хандығының құрылуы туралы Мұхаммед Хайдар Дулати
"Тарих" және "Рашид" еңбегінде айтады. Осы адамның
жөнінен қазіргі таңда Дулат руы қалыптасады. Еңгіз
дағуы еңбеген бері мен маркуантизммен еңіштік.
мен иіс көрген. IX ғасырда ғұл мәдениеті мен жөнінен
Қазақ хандығы дағуы. Еңгіз дағуы осы дағулар.
та жөнінен: мәдениет, сауда, басқа ұлттар. Оған басқа
экономикасы еңгіз дағуы. Экономикасы - бұл ұлт. М. Экономикасы
бұл ұлттың иіс тарихын жеткізетін жөні. Еңгіз
ұлт басасы еңгіз дағуы, ол еңгіз басасы менменет
дағуы. Осы мағуы дағуы. Осы XIV-XV ғасыр.
дағуы Қазақ хандығының дағуы. Еңгіз XIX ғасыр.
ларда дағуына осы ұлтпен тәжір. Еңгіз бұл
осы жөнінен дағуымен кезде қазіргі таңда Тәжір
еңгіз дағуы еңгіз тағуы еді.

Жалпы білім беретін пәндер бойынша 9-11 (12) сынып оқушыларына
арналған Республикалық олимпиаданың аудандық кезеңі

Районный этап Республиканской олимпиады для учащихся 9-11 (12)
классов по общеобразовательным предметам

Қатысушылардың жұмыстарын шифрлауға арналған титул парағы
Титульный лист для шифрования работ участников

Шифр: Т10-1
(бақылаушы толтырады)
(заполняет наблюдатель)

Пән (предмет): Қазақстан тарихы

Облыс/қала (область/город): Ақмола облысы

Аудан (район): Бұланды ауданы

Тегі (Фамилия): Бахтбекқозы

Аты (Имя): Ғариза

Мектеп (Школа): Балуан Шолақ атындағы мектеп-лицейі

Сынып (Класс): 10

Оқыту тілі (Язык обучения): қазақ

XIX-XV вв. экономическая

1) Магистратура мен өкіметіміз.

Парақтың артқы жағын толтырмаңыз / Обратную сторону листа не заполнять

ешіруді ертінен алатын өкілеттік үшін, тірлігі қалып жатқан жерден үшін қолданылған. Біріншілік Қазақстанның өңтүстік өңірінде жері кездеседі. Себебі ол жердегі өзен-көлдер, қымыз өсіне қолданылған. Сонымен қатар археологиялық қазбалар негізіндегі жердегі құбылыстар, сол жерде суыру жүйесі болғанын ұмытпайды. Негізгі елді мекендеріне бидай, арпа, күріш, тартып жатыр. Маман қазақ жерінде мұндай шаруашылықтың иелігіне қарағанда жердегі ұмытылған. Менің ойымша бұл тек жердегі өмір шартына жана ықпал, экономикасына да жерін тигізген.

2) Әлеуметтік-экономикалық қатынастар.

Қазақ халқы болмай кеткен.

Халық Ақсүйектер Қыруалық, халық
Сұлтаны Төре Маман Білім Қолөнерші

Сондай-ақ халық арасында өкілеттік сатып алу айырбастау ықпал ұмыттар кездеседі. Біріншілік өкілеттіліктің шаруашылықтың өкілеттілігі айырбастау жері болған.

Соңында әлеуметтік-экономикалық ұмытылған. Менің ойымша, бұл шешімнің тұрақтылығы мен бірлігіне, бірлігіне ұмытылған, қалың арасында қалыптасқан жердегі қатынастар құруға өзіне дәр пайдаланған тигізген.

3) Мемлекеттік жүйесінің құрылысы.

XIV-XV ғасырларда қазақ жерінде Ақ Орда, Ақтөң Орда, Моғолстан, Қазақ мемлекеті ықпалы жері, тірлігі мемлекеттер болған. Әрқайсысының басқару жүйесі ықпалы да, айырмашылықтары бар. Мәселен, Моғолстанда ықпалы болған, Қазақ мемлекетінде тигізген болған.

Ысушының шешімдерін толтыруға арналған өріс / Поле для заполнения решений участника Парақ / Страница №

Қазақстанның негізін құрған Қазақ хануаны тоқтайтын.
Алғашқы өз ішінен Ған жүз, Орта жүз, Кіші жүз болып
бөлінген. Ал жүздер өз ішінен руларға бөлінген. Мысалы,
Орта жүзде Керей мен Найман, Кіші жүзде Ғали мен
Ақыл, т.б. Мемлекеттің жаны болған. Бұл жүздер алғашқы
ханның Керей хан, одан кейін Мәншүк хан → Бұрындық хан →
Қолы хан болған. Сондай-ақ ханның қасында әкімшісі
болған дағы билер болған. Олар сондай-ақ өз руларын
жүздерін басқарған. Яғни әр рудың намыс жүздің өз бағы
болған. Билер саясаттың маңызын ұрпақтарға да, ел
ішіндегі соғыс да қатысты, тәжірибесін айта алған. Жүзді
басқарған қолбасшы маңызында болған. Олар да өз
руларының әскерін басқарған. Қолбасшының әскер ұрпағы
мыңтан, баты, жігері, ертіне стратегияларын құра ала-
тындыққа адалдық танытқан. Мәңгі ойымы, сондай мем-
лекеттік-жігітшілік құрылыс ұрпағы Қазақ хануанының
қанықты және әріптестік басқарып, тәрбиелеп, бір ханнан
қол астында ұстап алған. Ал жүзі мен ішіне көз тіккен
жаушыларға мыңтан тойтарып беріп, соғыстарға тейіске жетті.

4) Қыпшақты және селменді қоныстар.

Қазақ жүзінде көбіне керейлер мен қыпшақтар, оған қол
маңындағы елді-мекендер қарсаңда ұлассып. Мысалы,
Метей өкірінің қалыңы, Саянақ, Тараз, Отырар, т.б. Кейін
олардың қонысы Оңтүстік Қазақстанға орналасты. С-
бейі оңда Метей өкірінің және Ған Мәлік Мәлігі өкірі.
Бұл жүздерде өз ішкі елдері мен сұқалықтар
шығарып жүріп, өз маңысымен бөлісіп, сұқалық ұлассып.
Сондықтан әріптестері маңысымен алысу орын ықпал.

Қазақстан, бұл қалалар менің ортамақтауға келген.
Менің ойымша, бұл қалалардың ұрпақтары жетіліске жеті,
мәдениетке, әлеуметтік ғұмырға, білімге жетіліске жетті.

5) Күрделі мәселе, әуелі және ішкі айналмалы
Қазақстанның өңірлік өңіріндегі мәлім аял
Ұлт Мәжіліс жасап отыр. Осы күрделі мәлім ұрпақты елді
дің жетіліске келуіне әуелі. Мәжіліс жасап, келісі
батып: Қытай → Мұғалым → Мұғалым → Қытай. Осы мәлім
көптер ұрпақтың әуелі және ішкі айналмалы елді
ұрпақты. Мұғалым, түркі-түркімен келген ұрпақтар
өз өңірін бізге, ал біз өз өңірімізді оларға саттық. Бұл
қызақ түркімендер елді орыс алатын оқиды. Сондай-ақ
осы мәлім бойынша Саяхан, мәлім қалалар
дәлелі. Қолондирлер осы мәлім бойынша мәлім
елі, олардан мәлім өңірі чирек. Мәлім ретінде мәлім
және алтын теңгелер пайдаланылады. Менің ойымша,
Ұлт Мәжіліс жасап, келісі ұрпақтың әуелі қызақ түркімен
экономикасын бір шотқа көтереді.

Қорытындылай келе, XIV-XV ғасырда Қазақстан эконо-
микасы елді қарқынмен дамыды. Мәлімділігімен
мен елділіктің дамуы, олардың өңірлерін айырбастау мен
сату, келісі ұрпақтың дегендерге бәлімді, өз жетіліске
атқару, мәлімділік-жетілісік жетілісік ұрпақты елді
ты қарқынмен, ішкі айналмалы мәлім қалалардың дамуы,
Ұлт Мәжіліс жасап, олардың әуелі экономикасы елді елді
тегізді. Осы факторлардың ұрпақтың қызақ елді экономика
экономикасын бірнеше елді көтереді.

Жалпы білім беретін пәндер бойынша 9-11 (12) сынып оқушыларына
арналған Республикалық олимпиаданың аудандық кезеңі

Районный этап Республиканской олимпиады для учащихся 9-11 (12)
классов по общеобразовательным предметам

Қатысушылардың жұмыстарын шифрлауға арналған титул парағы
Титульный лист для шифрования работ участников

Шифр: Т10-2
(бақылаушы толтырады)
(заполняет наблюдатель)

Пән (предмет): История Казахстана

Облыс/қала (область/город): Ақмолинская область

Аудан (район): Буландынский район

Тегі (Фамилия): Мимкешова

Аты (Имя): Миян

Мектеп (Школа): Общеобразовательная школа с. Токтомыс

Сынып (Класс): 10

Оқыту тілі (Язык обучения): Русский

Экономика Казахстана в XIV-XV веках развивается
крупными темпами.

При развитии Центральной Азии, то есть древней-
шего региона мира, в котором формировались первые
цивилизации, развивающееся скотоводство и земледелие,
из-за его географического положения. Также факторами
развития земледелия и скотоводства являлись пло-
дородные земли на территории, они еще сужены раз-
витию древнейших культур. Говоря про скотоводст-
во и земледелие, можно добавить и степную цивили-
зацию - огромной территории, где также развивались
исток кочевой цивилизации, которые относятся к
эпохе бронзового века (IV-II тысячелетие до н. э.).
Центральную Азию можно назвать изолированной,
ведь еще тогда было развитие козлаково-экономических
отношений, потому что через эту территорию про-
ходили Великий Шелковый Путь, где происходил обмен
культурой, знаниями и технологиями. И главный це-
ль из этого - развитие торговли. Еще с древних времён
на территории Казахстана формировались малые
государства. Они заимствовали традиции управления,
которые люди использовали при создании крупных
государств, ханств или империй. Так эти традиции
появились у Керей и Жанибек при создании Казахского
ханства в XV веке. при управлении которых появились
свои переделки, совет биев, свод законов "Жеты жаргы".
Минимум они помогли в соблюдении порядка и справед-
ливости. Говоря о административных устройствах го-
сударств, можно сказать и про широкую территорию по-
которая охватывала огромную территорию от Китая
до Европы, и которая развивалась быстрым путём.
Благодаря уникальной системе, приметой Чингисхана.
4. Далее, если говорить о городских и сельских поселени-
ях, можно с тем, что люди развивались письменами
и это послужило будущему образованию этносов, и по-
этому, в основном, люди располагались в сёлах, сте-
пах, занимаясь сельским хозяйством, металлур-
гией,

Бүсүйіңіздің бөлімдерін толтырыңыз / Поле для заполнения разделов участка / Тарақ / Страница №

еменіміз. В пример же развития можно привести
экономические памятники, открытие, например,
Андроновская, или различные курганы. В этот пе-
риод, по своим принципам увеличения, или раз-
витие торговли. Этот путь караванный путь про-
ходит через Центральную Азию. Люди в этот пе-
риод обменивались не только культурными цен-
ностями, но и материальными. И данныеposito-
му или развитие цивилизации и торговых пу-
тей.

Исходя из всего сказанного, можно сделать вывод,
что развитие экономики Казахстана это длительный
процесс, на который влияют многие факторы.

Жалпы білім беретін пәндер бойынша 9-11 (12) сынып оқушыларына
арналған Республикалық олимпиаданың аудандық кезеңі
Районный этап Республиканской олимпиады для учащихся 9-11 (12)
классов по общеобразовательным предметам

Қатысушылардың жұмыстарын шифрлауға арналған титул парағы
Титульный лист для шифрования работ участников

Шифр: Т10-8
(бақылаушы толтырады)
(заполняет наблюдатель)

Пән (предмет): История Казахстана

Облыс/қала (область/город): Ақмола облысы, Маңғыстау

Аудан (район): Бұландық ауданы

Тегі (Фамилия): Сұлтанов

Аты (Имя): Алихан

Мектеп (Школа): ММКО

Сынып (Класс): 10

Оқыту тілі (Язык обучения): рус тілі

Қазақтар Ханның сарысуымен XIX-XV ғасыр
 Керей және Тармаққа қолда отқырып от
 ханның Абылхайыр в батысқа Семейге
 в Маулытан, Ж. Итхан отырады және как
 қолбасшы и скотоводы это были предположительно
 или рядовые кочевники. В XIV-XV ^{и конца XIX века} ~~середина~~
 на территории восточной части
 скотоводство и земледелие было распространено
 только в Семейге и южной части.
 Скотоводы разводили лошадей, овец, верблюдов
 и других домашних скот без них кочевники не
 могли выжить. У казахов скотоводство
 были это коневодство, овец, верблюдов, ~~и скотоводство~~
 были сезонные кочевники - это Кокшетау, Калтан,
 Маймак, Козул. Это очень было важно для рядового
 кочевника и в это время много сезонных ~~кочевников~~
 пастухов и откормщиков, земледельцы и скотоводы
 были на все виды домашних животных и скотоводство и
 Абылхайыр восточной части сарысу сарысу и скотоводство
 для восточной части. Но и другие кочевники
 скотоводы и рядовые и другие которые имели
 по своей части скотоводство и земледелие
 и коневодство с земледельцами Юга, Семейге
 они имеют отношения друг друга

Парақ / Страница №

Парақтың артқы жағын толтырмаңыз / Обратную сторону листа не заполнять

ОҚУ-АҒАРТУ МИНИСТРЛІГІНІҢ
"ДАРЫН" РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ҒЫЛЫМИ-ПРАКТИКАЛЫҚ ОРТАЛЫҒЫ
РЕСПУБЛИКАЛЫҚ МЕМЛЕКЕТТІК ҚАЗЫНАЛЫҚ КӨСІПОРНЫ

te hiperromena clasa
Cygluhoome

[illegible]

На территории казенного ханства имелась повозка
для почти повсюду езды и охоты (дубина) в городах
откуда можно получить похотию в городах и в деревне
и т.д. Казенные охоты не были как от охоты охоты
они были умышленны на месте не от похотию охоты
а похотию и т.д. похотию для охоты, дана была похотию
угодны для перевозения охоты в сезонные, не по охоты
и т.д. на охоту. Тот самый Казенный город

[illegible]

ОҚУ-АҒАРТУ МИНИСТРЛІГІНІҢ
"ДАРЫН" РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ҒЫЛЫМИ-ПРАКТИКАЛЫҚ ОРТАЛЫҒЫ
РЕСПУБЛИКАЛЫҚ МЕМЛЕКЕТТІК ҚАЗЫНАЛЫҚ КӨСІПОРНЫ

U Klyomphen ~~out~~ ~~and~~ Alrexme

Жалпы білім беретін пәндер бойынша 9-11 (12) сынып оқушыларына
арналған Республикалық олимпиаданың аудандық кезеңі

Районный этап Республиканской олимпиады для учащихся 9-11 (12)
классов по общеобразовательным предметам

Қатысушылардың жұмыстарын шифрлауға арналған титул парағы
Титульный лист для шифрования работ участников

Шифр: Т10-6
(бақылаушы толтырады)
(заполняет наблюдатель)

Пән (предмет): История Казахстана

Облыс/қала (область/город): Ақмоинская область

Аудан (район): Бусандунский

Тегі (Фамилия): Бабенко

Аты (Имя): София

Мектеп (Школа): ОШ с. Капитоновка

Сынып (Класс): 10

Оқыту тілі (Язык обучения): русский

тысушының шешімдерін толтыруға арналған өріс / Поло для заполнения решений участника Парақ / Страница № 1

Я считаю что экономическая политика в Казахстане в XIV - XV вв. развивалась довольно образом, претерпевая свои сложности в построении социально-экономических отношений между соседними гос-вами, также развивая исторически выстроенный уклад хозяйства, имевшийся скотоводство. Важная роль была и во взаимоотношениях городских и сельских поселений, в связи которых находились караванные пути, где кочевую роль во взаимоотношениях играли торговля и денежное обращение.

Возвращаясь к древней истории на территории Казахстана, то зарождение такого хозяйственного уклада как скотоводство, началось еще 3,5 тыс. лет до н.э. в эпоху бронзы. Богатыми были на севере Казахстана, на территории Акмолинской области, были первыми кто приручил лошадей, начал использовать ее в своих целях, почитая ее как культ. К кочевому скотоводству переходили постепенно, несколькими этапами, вместе с последующей арридизацией климата - это и является главной причиной перехода к кочевому образу жизни. Первыми этапами было оседлое скотоводство, вторым отгонное, и третьим кочевое.

Появление большого кон-ва государств на территории Казахстана, в первой половине XIV в. было обусловлено, распадом улуса Джучи в XIII в., что в свою очередь породило множество междоусобиц и войн за территории. В следствие этого были образованы такие государства. как: Узбекское ханство (ханство Абулхаира), Могулистан,

Сибирское ханство и другие. Все-ва со своими чужими и аштылыми.

По территории Казахстана проходит Великий шелковый путь, протяженностью около 7 тыс. км., через такие города как: Самарканд, Туркестан, Фараб, и др. Андийский, рагитское устройство таких государств закончилось в трех главных центрах на которое было разделено само государство, это:

- 1) Батадиль - где находилось правление и его злато,
- 2) Шахрестан и 3) Рабид, где были решенники, воины, основная масса народа, состоявшее само гос-во, и город.

Воинские переселенческие города являлись оседло-земледельческими, с оседлым скотоводством. Взаимоотношения кочевых и оседлых цивилизаций были тесны, между ними был распространён культурный обмен и торговля, где каждая из цивилизаций давала то что нужно, друг-другу.

Кочевая цивилизация познакомила оседлую, - ставили удобными, шобильными, переносными жилищами, под названием: юрта. Юрта очень компактна и удобна в сборке. Деревяной юрты является ее каркас, обычно юрту делают из гибких пород дерева, таких как: береза или ива, решетчатые стены - кереге, купольные жерди - уыкы и центр юрты - шапырақ. Выходит что прототипом юрты было жилище андроновцев. Шапырақ имеет важное, сокращенное и традиционное значение, а не только служит для бытовых нужд. Шапырақ является центром очага, символизирова мир и свободу, свет. В свою очередь кочевники познакомили оседлую культуру с предшествующими

одежды, т.к. ковчиги были первыми кто изобрел брюки и
ремни, с утварью, оружием и конскими упряжками, А оседлая цивилиза-
ция, познав ковчую с земледелием, основали
медицины и науки.

В оседлых породах были распространены иероглифы и великие
философы, мыслители того времени, ими были:
Нусур. Бахсаути, Абу Яраби и многие другие известные
философы древности. Ковчиги играли большую роль
в защите оседлых государств.

Городские и сельские поселения близко граничили между
собой, в городах средневековья были более продвинутой
наука, торговля и экономика, чем в сельских
поселениях, где большей ценностью были традиционные
методы и традиционный уклад жизни.

Во взаимоотношениях поселений, городов и цивилизации
была не только обменная торговля но и шло денежное
обращение, монеты чеканились в основном из
дорогих металлов, таких как: серебро и золото.

Конечно, разница ковчиги и оседлой, сельской и городской
культуры была тем, что играли одну из важных ролей
в социально-экономических аспектах, которые
отражались на внешнее мироустройство государства, а не
только внутреннее.

В заключение можно сказать, что экономика на
территории Казахстана в XIV-XV веках имела свои взлеты и
падения, что в следующем и повлияло на имеющиеся
наши традиции, быт и нашу культуру, религию и

Тәжік. Тәжікке оказано немалое влияние в будущем на образование казахского ханства, в 65-66 годах XV века, в долине, всеми нами известной рек Чу и Талас в киргизье, где образовалась другая этнополитическая и социальная политика.